

OPINIÓ

QUIM
GIBERT

La ira revolucionària del 36

Ensenyant

Bon Pastor, parròquia de Sta. Coloma de Gramenet, 19-7-36, a trenc d'alba, uns exaltats amb armes s'abraonen impunement contra Mn. Carles en nom de la revolució social. Serà el primer crim de la rereguarda republicana espanyola que, en format microbiografia, descriu Francesc Badia i Batalla (1923-2020), advocat i ensenyant de dret penal. També abordarà els altres 2.912 casos, en gairebé sis-centes pàgines esfereïdores, que conformen el *Diccionari biogràfic de la persecució religiosa de 1936 a Catalunya* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2025). L'assassinat del capellà colomenc, en una hora intempestiva, fou una acció anònima. En altres operacions de caça i captura la patrulla de control va exhibir la presa. Francesc Badia recalca que el rector de Barberà de la Conca: "fou passejat mig despullat i disfressat amb una barba i un bigoti postissos". A més, el 90% dels edificis religiosos foren malmesos, en gran part incendiats.

Badia apunta que a Vic hi va haver anarquistes visceralment desplaçats en set camions i cinc cotxes de La Torrassa, que van increpar als milicians vigatans, per ser uns revolucionaris massa tous. I que per aquest motiu s'havien vist obligats a atansar-se fins a Osona. Segons testimonis entrevistats per l'historiador Toni Orensanz, els pistolers de la policia revolucionària, en els primers mesos de la guerra del 36, es van ensenyorir dels carrers, amb un posat impacient, fatxenda, enfeinat, amatent: "Feien molta por (...) anaven molt ben armats". Orensanz afegeix que van escampar el pillatge, el dol, el xantatge: "La frontera entre delinqüència i terrorisme idealista sempre ha estat difosa". Per Antonio Ortiz, fuster del Poblenou, i altres dirigents de la FAI, es tractava d'una violència necessària de cara destruir l'ordre burgès. I, naturalment, per escarmentar els feixistes infiltrats i qalsevol contrarevolucionari. En aquest

sentit, un Tribunal Popular de Tarragona, el 15-1-37, va condemnar un religiós a mort (amb confiscació inclosa dels béns), que es dedicava a l'ensenyament. I és que el fiscal d'aquell episodi de justícia revolucionària va considerar que l'escola cristiana es dedicava a la formació de feixistes: "O el matem o ells ens mataran".

L'odi religiós però podia esvair-se per menys de cinc cèntims. Tant és així, que Francesc Badia, que també fou veguer episcopal andorrà, ressalta que una monja dominica de 19 anys, en ple trasllat per ser fusellada a Vallvidrera: "Va rebre proposicions, en el mateix camió, d'abandonar a les seves germanes i unir la seva sort a la d'un dels milicians". A fi i efecte de salvar la vida de religiosos, familiars i institucions catòliques es van pagar rescats que esdevingueren extorsions. L'autor de *Diccionari biogràfic de la persecució religiosa de 1936 a Catalunya* diu que, per mala fe o per desori, uns eren els qui cobraven i uns altres els qui mataben: "Feren gairebé sempre inútils els pagaments". Així doncs els Maristes barcelonins van ser objecte d'una ensarronada considerable, rere la qual hi havia Aurelio Fernández, dirigent de la CNT-FAI. Això explica que Josep Maria Espanya i

Ventura Gassol, consellers de la Generalitat de Catalunya, haguessin subministrat centenars de passaports a religiosos i altres perseguits. Francesc Badia precisa que la tasca humanitària de Gassol i Espanya, en contra de la voluntat d'anarquistes i de comunistes, "els va comportar que també ells mateixos haguessin de fugir a l'estranger per no ser víctimes de la ira revolucionària". En l'instant que la FAI va perdre el control de St. Elies i altres centres de repressió, a les darreries de març de 1937, el Servei d'Informació Militar (SIM) va prendre el relleu. Badia subratlla que va ser una organització tenebrosa, d'obediència comunista: "El terror primari dels primers seria substituït pel terror fred, més elaborat i científic del SIM".

A ran de la dèria anticlerical àcrata, St. Andreu de la Barca, St. Antoni de Calonge, Castellbisbal, St. Climent de Llobregat... el 1937 van passar a dir-se Aigüestoses del Llobregat, Llevantí de Mar, Fruiters, Cirerer de Llobregat, respectivament. Entre la llarga llista de municipis, amb referències cristianes, hi va haver un cert desconcert quan els faistes van topar amb Sants: no van saber quin nom empecar-se per aquesta antiga vila del Cap i casal.